

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3052/2015. (III. 13.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 386. § (1) bekezdés alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2014. október 17-én kelt, 13.B.XIII.11.734/2014/5. számú végzésével az előtte folyamatban lévő büntetőeljárást felfüggesztette és az Alkotmánybírósághoz fordult a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 386. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása érdekében a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésével szembeni jogorvoslat hiánya, különös tekintettel a törvényes vád hiányában történt megszüntető határozattal szembeni hatályon kívül helyezés miatt.
- [2] Az indítványozó kifejtette, hogy a hivatkozott számú ügyben a Budapesti V. és XIII. kerületi Ügyészség 2011. szeptember 30-án vádiratot nyújtott be a vádlottal szemben nagyobb kárt okozó, folytatólagosan elkövetett csalás bűntette [Btk. 318. § (1) bekezdés és (4) bekezdés a) pont], csalás bűntettének kísérlete [Btk. 318. § (1) bekezdés és (4) bekezdés a) pont], továbbá 2 rendbeli magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2013. szeptember 5-én kelt 27. sorszámú ítéletével a vádlottat folytatólagosan elkövetett csalás bűntette és 2 rendbeli magánokirat-hamisítás vétsége miatt halmazati büntetésül 1 év szabadságvesztésre és 60 000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte. A szabadságvesztést 2 év próbaidőre felfüggesztette és a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.
- [3] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 3. vádpontban szereplő csalás bűntettének kísérletére nézve a folyamatban lévő eljárást törvényes vád hiányában megszüntette. E vádpont tekintetében az ügyész az eljárás során további bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, és a bíróság sem folytatott le bizonyítási eljárást.

Az ítélet szerint e vádpont már a vád benyújtásakor sem volt törvényes, mert nem tartalmazta a konkrét elkövetési magatartást. Az ítélet ellen az ügyész arra hivatkozással fellebbezett, hogy a bíróság jogszabálysértő módon állapította meg a törvényes vád hiányát. A másodfokú bíróság – elfogadva az ügyészi fellebbezést – az elsőfokú bírói ítéletet hatályon kívül helyezte, és az első fokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

- [4] Az indítványozó a megismételt eljárást felfüggesztette, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján – a Be. 386. § (1) bekezdésére alapozva – kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező döntésével szembeni jogorvoslat hiányának alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, különös tekintettel a törvényes vád hiánya miatt hozott megszüntető végzés hatályon kívül helyezésére. A bíró indítványozta továbbá, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az Országgyűlést jogalkotói feladatának az Alaptörvénnyel összhangban álló teljesítésére, az alaptörvény-ellenes állapot megszüntetésére.
- [5] Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzése elleni jogorvoslat hiánya az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, (Q) cikk (3) bekezdésébe, T) cikk (3) bekezdésébe, és különösen a XXIV. cikk (1) bekezdésének I. és II. fordulatóba, a XXVIII. cikk (7) bekezdésébe, valamint az Európai Emberi Jogi Egyezmény 8. cikkébe ütközik.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróságnak az indítvány alapján mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényi feltételeknek.
- [7] Az Abtv. értelmében „[h]a a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.” [Abtv. 25. § (1) bekezdés]
- [8] Az indítványozó a Be. 386. § (1) bekezdésének az Alaptörvénnyel való összhangját kérdőjelezte meg. A támadott rendelkezés a büntetőeljárásról szóló törvénynek a harmadfokú bírósági eljárásról szóló XV. Fejezetében, a harmadfokú bírósági eljárás általános szabályai között, „A fellebbezési jog és a fellebbezés hatálya” alcím alatt található.
- [9] Az indítványt a Pesti Központi Kerületi Bíróság első fokon eljáró bírája terjesztette elő azt követően, hogy a másodfokú bíróság az első fokú ítéletet – az egyik

vádpontot érintően – hatályon kívül helyezte, és az első fokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

- [10] A megismételt eljárás szabályait a Be. a XVI. Fejezetben rögzíti a 403. §-tól kezdődően. Ez a fejezet az általános rendelkezések között, a 403. § (1) bekezdésében tartalmaz iránymutatást arra, hogy a megismételt eljárásban „a XII. Fejezet és a XIII. Fejezet rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni”. A Be. 386. § (1) bekezdése kívül esik a felhívott rendelkezések körén.
- [11] Ezen felül a Be. 386. §-a és az azt követő alábbi rendelkezések is nyilvánvalóvá teszik, hogy az indítványban kifogásolt szabályt a harmadfokú bíróságnak kell alkalmaznia. A Be. 386. § (1) bekezdése értelmében „a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz”. A Be. 387. § (1) bekezdése deklarálja, hogy a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítélet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárás felülbírálatára a harmadfokú bíróság jogosult. A Be. 389. § (1) bekezdése pedig rögzíti, hogy a fellebbezéssel érintettek az iratok felterjesztéséig a másodfokú bíróságnál, az iratok felterjesztése után a harmadfokú bíróságnál a fellebbezésre észrevételt tehetnek. Az első fokon, illetőleg a megismételt eljárásban is első fokon eljáró bírót tehát a jogalkotó a Be. 386. § (1) bekezdésének alkalmazására nem jogosította fel.
- [12] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy jelen ügyben a Be. 386. § (1) bekezdése nem tekinthető alkalmazandó jogszabályi rendelkezésnek, így a bírói kezdeményezés nem felel meg az Abtv. 25. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság megállapítja továbbá, hogy az Abtv. 25. §-ában foglalt törvényi rendelkezés és az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az egyedi normakontrollra irányuló bírói kezdeményezés csak az indítvánnyal támadott jogszabály alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányulhat; bíró a folyamatban lévő ügyben alaptörvény-ellenes mulasztás megállapítását nem indítványozhatja {lásd: 3135/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [19]–[20]}. Az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását nem önálló eljárásként, hanem az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza. Ebből következik, hogy külön mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére – az Abtv. hatálybalépése, 2012. január 1-je óta – nincs jogszabályi lehetőség {lásd: 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [62]}.

[14] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést az indítványozó jogosultságának, valamint a kifogásolt jogszabályi rendelkezés alkalmazásának hiánya miatt az Abtv. 64. §-ának *b)* és *d)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2015. március 9.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1973/2014.

